

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ОБМЕЖЕННЯ ПІСЛЯ ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ВИКОНАННЯМ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ, МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

DIRECTIONS FOR IMPROVING THE APPLICATION OF RESTRICTIONS AFTER THE TERMINATION OF ACTIVITIES RELATED TO THE PERFORMANCE OF THE FUNCTIONS OF THE STATE, LOCAL GOVERNMENT

Стрільців О.М., к.ю.н., с.н.с.,
уповноважений з антикорупційної діяльності
Національна академія внутрішніх справ

Тараніч Є.А., к.ю.н.,
викладач циклу загальних та кримінально-правових дисциплін
Київський центр первинної професійної підготовки «Академія поліції»
навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

У статті автори здійснюють юридичний аналіз застосування статті 26 Закону України «Про запобігання корупції», прийнятого у жовтні 2014 року, в частині відповідності сучасним реаліям обмежень, які встановлені для щодо осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, після припинення ними діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.

Аналіз використання обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, надав змогу встановити наявні у чинному законодавстві певних вад, які стосуються застосування цього заходу з метою запобігання корупційним та пов'язаних з корупцією правопорушенням. До таких недоліків авторами віднесено: 1) відсутність можливості у підприємстві, установі, організації встановити факт належності особи, яка влаштовується на роботу, що вона у минулому належала до категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»; 2) небажання керівництва підприємств, установ чи організацій, навіть в разі встановлення належності особи, яка влаштувалася належить до категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»; звільняти її; 3) складна процедура виявлення НАЗК осіб, які порушують встановлені обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування та їх звільнення в разі підтвердження такого факту; 4) відсутність відповідальності для осіб, які порушують встановлені обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, а також для керівництва підприємств, установ, організації, які працевлаштували таких осіб; 5) недосконалість самої норми, якою встановлюються обмеження для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, після припинення ними діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.

Авторами надається низка пропозицій до чинного законодавства, спрямованих на усунення окреслених вище та інших недоліків застосування статті 26 Закону України «Про запобігання корупції» в частині обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.

Ключові слова: запобігання корупції; антикорупційне законодавство; припинення діяльності; особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; правочин; трудовий договір (контракт).

In the article, the authors carry out a legal analysis of the application of Article 26 of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption», adopted in October 2014, in terms of compliance with modern realities of the restrictions established for persons authorized to perform the functions of the state or local government, after their termination of activity, related to the performance of functions of the state, local government.

The analysis of the use of restrictions after the termination of activities related to the performance of the functions of the state and local government made it possible to establish certain defects in the current legislation that relate to the application of this measure to prevent corruption and corruption-related offenses. The authors attribute to such shortcomings: 1) the lack of opportunity in the enterprise, institution, organization to establish the fact that the person who is applying for a job belongs to the category of persons defined in paragraph 1 of the first part of Article 3 of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption»; 2) the reluctance of the management of enterprises, institutions or organizations, even in the case of establishing that the person who has been employed belongs to the category of persons defined in paragraph 1 of the first part of Article 3 of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption», to dismiss him; 3) a complex procedure of NACP for identifying persons who violate the established restrictions after the termination of activities related to the performance of the functions of the state, local government and their dismissal in case of confirmation of such a fact; 4) lack of responsibility for persons who violate established restrictions after termination of activities related to the performance of functions of the state, local government, as well as for the management of the enterprise, institution, organization that employed such persons; 5) the imperfection of the legal norm itself, which establishes restrictions for persons authorized to perform the functions of the state or local government, after they cease their activities related to the performance of the functions of the state or local government.

The authors provide a number of proposals to the current legislation, aimed at eliminating the above-described and other shortcomings of the application of Article 26 of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption» in terms of restrictions after the termination of activities related to the performance of the functions of the state and local government.

Key words: prevention of corruption; anti-corruption legislation; termination of activity; persons authorized to perform the functions of the state or local government; transaction; employment contract (contract).

Важливим чинником запобігання та протидії корупції є накладання певних обмежень та заборон щодо осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування, не лише під час здійснення ними діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, а після їх припинення (завершення). Вказані положення ґрунтуються на вимогах Модельного

кодексу поведінки державних службовців [1], прийнятого Комітетом Міністрів держав-членів Ради Європи, у яких у статті 26 зазначається, що:

– відповідно до закону, протягом відповідного періоду часу, колишній державний службовець не повинен діяти щодо жодної особи чи органу щодо будь-якого питання в якому він чи вона діяли або радили під час державної

служби і яке може призвести до якоїсь конкретної переваги для цієї особи чи органу;

– колишній державний службовець не повинен виконувати або розголошувати конфіденційну інформацію довірену йому як державному службовцю, за винятком випадків, коли це законно дозволено робити це.

– державний службовець повинен дотримуватись законних правил що його стосуються щодо прийняття призначень після звільнення з державної служби.

Також необхідність запровадження обмежень та заборон для колишніх державних службовців були закріплені у 2003 році у статті 12 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції [2], у якій зокрема вказується, що серед інструментів, спрямованих на запобігання корупції в приватному секторі, передбачено запобігання виникненню конфлікту інтересів шляхом установаження обмежень, у належних випадках й на обґрунтований строк, стосовно професійної діяльності колишніх державних посадових осіб у приватному секторі після їх виходу у відставку або на пенсію, якщо така діяльність або робота безпосередньо пов'язана з функціями, які державні посадові особи виконували в період їх перебування на посаді або за виконанням яких вони здійснювали нагляд.

Вказані положення знайшли своє відображення у статті 26 Закону України від 14 жовтня 2014 року «Про запобігання корупції» [3], яка отримала назву «Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування» та передбачає низку заборон для певної категорії осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

В науковій статті буде розглянуто ефективність застосування норм статті 26 Закону України «Про запобігання корупції» [3], виявлення проблем, які не дозволяють у повній мірі застосовувати цей запобіжний антикорупційний захід, а також вироблення пропозицій з метою вдосконалення антикорупційного законодавства.

Аналіз дослідження проблеми. Попередній аналіз публікацій дослідження проблем застосування обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, не знайшло свого поширення. Лише окремі аспекти застосування вказаного запобіжного антикорупційного заходу були предметом дослідження О. Г. Боднарчука, С. Вінборн, Д. В. Гудкова, В. Е. Гедулянов, С. О. Кравченка, В. В. Комашко, В. П. Мельника, С. М. Пантелеєва, В. Сисоєва, В. Ткаченка та інших. Як наслідок потребують додаткового дослідженні недоліки антикорупційного законодавства в частині обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, що і обумовлює актуальність вказаної статті.

Метою статті є виявлення недоліків застосування статті 26 Закону України «Про запобігання корупції» в частині обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, а також розроблення пропозицій щодо їх усунення.

Вклад основного матеріалу. Як зазначалося вище, в жовтні 2014 року був прийнятий Закон України «Про запобігання корупції» [3], у якому зокрема, у статті 26 передбачено низку обмежень для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, після припинення ними діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.

Положення вказаної статті розповсюджується на наступні категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» – особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: а) Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник

та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віцепрем'єр-міністр України, віцепрем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступник, Голова та інші члени Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Уповноважений із захисту державної мови, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим; б) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови; в) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування; г) військові посадові особи Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та інших утворених відповідно до законів військових формувань, крім військовослужбовців строкової військової служби, курсантів вищих військових навчальних закладів, курсантів вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, курсантів факультетів, кафедр та відділень військової підготовки; ґ) судді, судді Конституційного Суду України, Голова, заступник Голови, члени, інспектори Вищої ради правосуддя, посадові особи секретаріату Вищої ради правосуддя, Голова, заступник Голови, члени, інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, посадові особи секретаріату цієї Комісії, посадові особи Державної судової адміністрації України, присяжні (під час виконання ними обов'язків у суді); д) особи рядового і начальницького складу державної кримінально-виконавчої служби, особи начальницького складу служби цивільного захисту, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, особи, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України; е) посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, Бюро економічної безпеки України, дипломатичної служби, державної лісової охорони, державної охорони природно-заповідного фонду, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику; є) Голова, заступник Голови Національного агентства з питань запобігання корупції; ж) члени Центральної виборчої комісії; з) поліцейські; и) посадові та службові особи інших державних органів, у тому числі Фонду соціального страхування України та Пенсійного фонду, органів влади Автономної Республіки Крим; і) члени державних колегіальних органів, у тому числі уповноважені з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель; ї) Керівник Офісу Президента України, його Перший заступник та заступники, уповноважені, прес-секретар Президента України; й) Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його помічники, радники, помічники, радники Президента України (крім осіб, посади яких належать до патронатної служби та які обіймають їх на громадських засадах); к) члени правління Фонду соціального страхування України, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Пенсійного фонду, Наглядової ради Пенсійного фонду – за умов, що вказані особи звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

З наведеного переліку вбачається значна кількість осіб, які під нього підпадають, не мають контрольних функцій, наприклад, патрульні поліцейські чи працівники чергової служби підрозділів (органів) Національної поліції України. Тому вважаємо за необхідне обмежити його переліком осіб, які мають визначення посад з високим

та підвищеним рівнем корупційних ризиків та службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, або як інший варіант – осіб, які постійно або тимчасово обіймали посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків серед категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» [3].

Так, частина перша статті 26 Закону України «Про запобігання корупції» [3] встановлює наступні заборони:

1) протягом року з дня припинення відповідної діяльності укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами – підприємцями, якщо особи, зазначені в абзаці першому цієї частини, протягом року до дня припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб – підприємців;

2) розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, крім випадків, встановлених законом;

3) протягом року з дня припинення відповідної діяльності представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності.

У разі порушення встановлених заборон диспозиція частини другої статті 26 Закону України «Про запобігання корупції» [3] передбачає певні види покарань. Так, підставами для припинення укладеного трудового договору є та обставина, що особа протягом року з дня припинення відповідної діяльності укладала трудові договори (контракти) або вчиняла правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами – підприємцями, якщо особи, зазначені в абзаці першому цієї частини, протягом року до дня припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб – підприємців. Також всі правочини у сфері підприємницької діяльності, вчинені з порушенням вказаних вище вимог, можуть бути визнані недійсними. При цьому суб'єктом, який уповноважений на звернення до суду для припинення трудового договору (контракту), визнання правочину недійсним, визначено Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – НАЗК).

Також у пункті 7-1 частини першої статті 36 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) [4] визначено, що підставами для припинення трудового договору є укладення трудового договору (контракту), всупереч вимогам Закону України «Про запобігання корупції» [3], встановленим для осіб, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, протягом року з дня її припинення. При цьому частиною другою вказаної вище статті КЗпП [4] передбачається, що особа, підлягає звільненню з посади у триденний строк з дня отримання органом державної влади, органом місцевого самоврядування, підприємством, установою, організацією копії відповідного судового рішення, яке набрало законної сили.

Аналіз зазначених видів покарань для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які порушили встановлені законодавством обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, засвідчує про їх недосконалість.

По-перше, працівник кадрового підрозділу підприємства, установи, організації не завжди має можливість встановити факт належності особи, яка влаштовується на роботу, до категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції».

Так, частина 2 статті 24 КЗпП [4] передбачає, що при укладенні трудового договору громадянин зобов'язаний подати паспорт або інший документ, що посвідчує особу, трудову книжку (у разі наявності) або відомості про трудову діяльність з реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, а у випадках, передбачених законодавством, – також документ про освіту (спеціальність, кваліфікацію), про стан здоров'я, відповідний військово-обліковий документ та інші документи. З наведених вище документів про минулу трудову діяльність певної особи працівник кадрового апарату може лише взяти з:

– трудової книжки (за її наявності) або відомості про трудову діяльність з реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування. Тобто особа самостійно обирає, які відомості подавати: чи трудову книжку (при її наявності) чи відомості про трудову діяльність з реєстру застрахованих осіб. Частиною 2 статті 24 КЗпП [4] передбачено, що замість паперової трудової книжки під час прийняття на роботу можуть бути надані відомості про трудову діяльність з реєстру застрахованих осіб. Проте наразі з реалізацією цієї норми на практиці є проблеми, це пов'язано з тим, що витяг з реєстру застрахованих осіб містить такі дані: статус застрахованої особи; статус отримувача страхової виплати; дані про набутий страховий стаж застрахованої особи; відомості про період трудових відносин; відомості щодо нарахованої заробітної плати (доходу) застрахованої особи, що враховується для розрахунку страхових виплат та страхового стажу; відомості про особливі умови праці, що дають право на пільги в пенсійному забезпеченні та із загальнообов'язкового державного соціального страхування; відомості про суми добровільних внесків, передбачених договором про добровільну участь; відомості про суми доплати до мінімального страхового внеску відповідно до статті 24 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»; дані пенсійної справи; відомості про інші види загальнообов'язкового державного соціального страхування. З наведеного вбачається відсутність у реєстрі застрахованих осіб відомостей про попереднє місце роботи;

– з інших документів, які можуть надаватися під час влаштування особи на роботу. До таких документів можна віднести автобіографію, у якій майбутній працівник представляє опис основних фактів свого життя і діяльності в їх хронологічній послідовності, зокрема – відомості про виконувану за час трудової діяльності роботу (коли, де і на яких посадах працювала особа, причини переходу на іншу роботу) в хронологічній послідовності і в повній відповідності із записами в трудовій книжці. При цьому автобіографії особа, яка ним викладається, не завжди може містити відомості про минуле місце роботи за умов, що така особа надала витяг з реєстру застрахованих осіб.

По-друге, небажання керівництва підприємств, установ чи організацій, навіть в разі встановлення належності особи, яка влаштувалася і належить до категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» [3], звільняти її. Навпаки, таких осіб спеціально працевлаштовують, так як такі вони, працюючи на керівних посадах органів державної влади чи органах місцевого самоврядування, мають важливе значення для майбутньої діяльності певних підприємств, установ, організацій у зв'язку з доступом до певної інформації, документів, баз даних, наявності за місцем минулої роботи певних зв'язків тощо.

По-третє, складна процедура виявлення таких осіб з боку НАЗК після їх працевлаштування на певних підприємствах, установах, організаціях, так як вони не завжди очолюють такі юридичні особи або мають право укласти трудові договори (контракти) або вчинити правочини у сфері підприємницької діяльності безпосередньо від свого імені з юридичними особами приватного права або фізичними особами - підприємцями. Це пов'язано з тим, що такі особи можуть працювати на посадах радників, керівників певних структурних підрозділів підприємств, установах, організаціях, заступниками керівників юридичної особи за певними напрямками тощо і при цьому використовувати свій минулий потенціал та зв'язки, отримані на державній посаді.

По-четверте, навіть, якщо на підприємстві, установі чи організації, яка дотримується принципу антикорупційного комплаєнсу, й встановили факт працевлаштування особи, яка раніше належала до категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», звільнити її можна через складну процедуру. Для цього необхідно звернутися до НАЗК, який у подальшому повинен звернутися в суд, який у свою чергу може затягнути на певний час, і лише після прийняття судового рішення, яке вступило в законну силу після всіх процедур оскаржень і протестів, звільнити таку особу, якщо вона не пішла у відпустку чи «випадково» не захворіла.

По-п'яте, навіть в разі виявлення на підприємстві, установі чи організації працевлаштовану особу, яка раніше належала до категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» [3], і в якій безпосередньо зацікавлено керівництво підприємства, установи чи організації, то судовий розгляд справи про звільнення може бути тривалий (навмисне затягування судового процесу, надання неправдивих документів чи свідчень тощо).

По-шосте, відсутність адміністративної відповідальності для осіб, які порушили вимоги статті 26 Закону України «Про запобігання корупції» [3], а саме за: 1) укладання трудових договорів (контрактів) або вчинення правочинів у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами - підприємцями, якщо такі особи протягом року до дня припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб - підприємців; 2) розголошували або використовували в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, крім випадків, встановлених законом; 3) протягом року з дня припинення відповідної діяльності представляли інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності. Вказане призводить до того, що особа знову може влаштуватися в необхідне для неї підприємство, установу чи організацію без зайвого розголошення такої інформації.

По-сьоме, відсутність відповідальності для керівництва підприємств, установ чи організацій, які працевлаштували особу, яка належала до категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» [3].

По-восьме, не є підставами для припинення відповідного договору, а правочини у сфері підприємницької діяльності не можуть бути визнані недійсними, якщо особи, які належали до категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» [3], протягом року з дня припинення відповідної діяльності представляли інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких

іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності.

По-дев'яте, заборона на укладання трудових договорів (контрактів) або вчинити правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами-підприємцями, якщо особи протягом року до дня припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичними особами - підприємцями, не розповсюджується на укладання особою трудового договору або вчинення правочини з органами державної влади, державними чи комунальними підприємствами або фізичними особами. Також у статті 26 Закону України «Про запобігання корупції» [3] йдеться про фактичне здійснення повноважень з контролю або нагляду, а тому, власне, наявність повноважень, за умови, що вони не реалізувались щодо конкретної юридичної особи або фізичними особами - підприємцями, не забороняє надалі укладати трудові договори або правочини з такими особами. При цьому реалізація таких повноважень або прийняття рішень не застосовується, якщо особа приймала рішення стосовно юридичної особи, проте такі дії вчинялися раніше ніж за рік до припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування [5].

З наведеного пропонується низка заходів, спрямованих на вдосконалення застосування обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування. До таких заходів можна віднести:

1) НАЗК створити відкритий спеціальний реєстр колишніх посадових осіб, на яких поширюються встановлені обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування заборона;

2) встановити адміністративну відповідальність для осіб, які порушують встановлені обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування;

3) обмежити перелік осіб, визначений у частині 1 статті 26 Закону України «Про запобігання корупції» [3], наприклад, вказавши у ньому осіб, які мають визначення посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків та службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, або як інший варіант – осіб, які постійно або тимчасово обіймали посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків серед категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» [3];

4) внести зміни до КЗпП [4] в частині заборони роботодавцям як з приватної, так і публічної сфери управління приймати на роботу осіб, які підпадають під обмеження, визначені у статті 26 Закону України «Про запобігання корупції» [3].

При цьому вказані пропозиції мають бути реалізовані у комплексі.

Висновок. Проведений аналіз застосування обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, надав змогу встановити наявні у чинному законодавстві низки вад, які стосуються ефективності застосування цього необхідного заходу з метою запобігання корупційним та пов'язаних з корупцією правопорушенням. До таких недоліків авторами віднесено: 1) відсутність можливості у підприємстві, установі, організації встановити факт належності особи, яка влаштовується на роботу, що вона у минулому належала до категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» [3].

ції» [3]; 2) небажання керівництва підприємств, установ чи організацій, навіть в разі встановлення належності особи, яка влаштувалася належить до категорії осіб, які визначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» [3], звільняти її; 3) складна процедура виявлення НАЗК осіб, які порушують встановлені обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування та їх звільнення в разі підтвердження такого факту; 4) відсутність відповідальності для осіб, які порушують встановлені обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування,

а також для керівництва підприємств, установ, організацій, які працевлаштували таких осіб; 5) недосконалість самої норми, якою встановлюються обмеження для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, після припинення ними діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування. Підготовлено низку пропозицій до чинного законодавства, спрямованих на усунення окреслених вище та інших недоліків застосування статті 26 Закону України «Про запобігання корупції» [3] в частині обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Модельний кодекс поведінки державних службовців: Додаток до Рекомендацій № R (2000) 10 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи щодо (прийнята Комітетом міністрів на 106 сесії 11 травня 2000 року). URL: https://archives.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Rekomend_poved_DS.pdf.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31 жовтня 2003 р. (ратифікована Україною 18 жовт. 2006 р.). URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text/.
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
4. Кодекс законів про працю України від 10 груд. 1971 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.
5. Методичні рекомендації щодо виявлення, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у державних службовців Державної екологічної інспекції Поліського округу : затв. наказом Державної екологічної інспекції Поліського округу від 15 лют. 2022 р. № 56-ОД. URL: <https://polissyareg.dei.gov.ua/files/1645101823847484/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%D0%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%202022.docx>.